

Рецензия

от доц. д-р Ирен Йорданова Пелтекова, СУ „Св. Климент Охридски“

относно материалите, представени за присъждане на ОНС „доктор“,
от **Николай Петров Стайков**, докторант на самостоятелна подготовка
по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по ...
(Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – Футбол) към
катедра „Спортни игри и планински спортове“, Департамента по спорт към
СУ „Св. Климент Охридски“

Тема на дисертацията: **„Комплексна методика по футзал за
подготовка на жени във висшите училища“**

Научен ръководител: доц. д-р Георги Владимиров Игнатов

Дисертационният труд на Николай Петров Стайков представлява задълбочена научно-приложна разработка, реализирана на практико-емпирично равнище в сферата на физическото възпитание и спорта – футзал във висшите училища. Изборът на дисертационна тема от докторанта е естествен резултат на неговия дългогодишния спортен опит и научен интерес към така завладяващата игра – футбол и нейните актуални и популярни разновидности като футзал и плажен футбол. За задълбочените познания на Николай Стайков по темата на изследвания труд спомага и неговия опит като състезател, треньор и футболен съдия.

1. Кратки биографични данни

Николай Стайков е асистент в катедра „Спортни игри и планински спортове“ към СУ „Св. Климент Охридски“ и води упражнения по учебните дисциплини: „Спорт – футбол“ за студенти от профилирани групи и „футбол и футзал – спортно усъвършенстване“ за студенти от представителните отбори (жени) на Университета.

Докторантът завършва средното си образование в техникума по електротехника „М.В. Ломоносов“ (гр. Г. Оряховица) през 1999 г. През 2003 г. се дипломира като бакалавър от НСА „Васил Левски“ със специалност

„Треньор по футбол“ – лиценз „Б“ и през 2013 г. успешно се дипломира като магистър по спорт със специализация „Спортен мениджмънт“. От 1 юни 2016 г. със заповед № РД 20-893/03.06.2016 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – футбол).

Футболната кариера на Николай Стайков стартира в родния му град в детско-юношеската школа на ФК „Локомотив“ (Г.Оряховица) и продължава в мъжките отбори на ФК „НСА“ (София), ФК „Конелиано“ (Герман), ФК „Академик“ (София) и ФК „Струмска слава (Радомир). Докторантът е основен състезател по футзал в мъжкия отбор на ФК „Академик“ (София) и на националния отбор от 2003 до 2011 г. Той е включен и в състава на националния отбор по плажен футбол.

Николай Стайков има завиден, динамичен и интересен 15-годишен треньорски опит с голям възрастов диапазон на неговите състезатели – от деца в детските градини до състезатели в мъжките национални отбори по плажен футбол и футзал, също така и с женския студентски отбор по футзал на Софийския университет.

Впечатляващи са и неговите 111 участия във футболни срещи от „А“ и „Б“ ПФГ като съдия по футбол.

Посочвам тези данни, тъй като те доказват задълбочената професионалната подготовка на докторанта и многостранните знания за футболната игра, футзала и плажния футбол и методиката на преподаване.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът Николай Стайков представя следните материали:

- ✓ Дисертационен труд с обем 193 страници с приложения към него;
- ✓ Автореферат на дисертационния труд – 67 страници;
- ✓ 3 публикации по темата на дисертацията.

3. Обща оценка на представените материали

Дисертационният труд е с обем 193 страници, той обхваща увод, четири глави, списък на използваната литература, приложения и списък на

публикации по темата на дисертационния труд. В библиографията са включени 121 научни литературни източника на български, руски, английски и испански език, както и 9 онлайн ресурси. Дисертационният труд е онагледен с 42 фигури и 34 таблици.

Първата глава (Постановка на проблема по литературни източници) е с обем от 70 страници. В нея авторът е представил много добре организиран литературен обзор на класиранията на държавите участнички в Световни първенства, историческото развитие и разпространение на играта фотзал за мъже и жени в световен и национален мащаб.

Паралелно с това, докторатът е обърнал внимание и на психологическата подготовка в съчетание със специфичните физиологични промени третиращи женския организъм. Темата на дисертацията е особено ценна, защото е предназначена специално за жени, които все по-рядко проявяват интерес за участие в занимания по спортните игри.

Не на последно място отбелязвам и направения изчерпателен исторически очерк за създаването и развитието на женския отбор по фотзал в СУ „Св. Климент Охридски“, където са включени имената на всички треньори, състезателки, резултати и класирания. Това е една 10 годишна история, която трябва да бъде продължена и докторантът е поставил стабилна основа.

Още тук искам да подчертая, че обзорът е много добър и подробен, и завършва с изведени констатации и изводи, които се впитат в целта на научното изследване. Изградена е една основна хипотеза.

Втора глава включва целта, задачите, обекта, субекта, предмета, организацията, методиката на изследването и авторската комплексна програма за подготовка по фотзал за студенти (жени).

Докторантът много добре е извел пет задачи, които решава успешно. Сполучливото решаване на тези задачи доказват неговата добра научно-изследователска подготовка.

При обработката на данните са използвани подходящи и високоефективни статистически методи. Николай Стайков е провел анкетно проучване сред 86 състезателки по фотзал от пет висши училища,

с което са установени основните източници на информация за футзала и тяхната полза за решаване на основните проблеми и перспективи пред футбол във висшите училища у нас. За установяване на психологическата подготвеност докторантът е използвал САН-тест, с което е установено емоционалното състояние на състезателките в три основни аспекта – чувствен, физиологичен и поведенчески. Резултатите от този тест са помогнали на докторанта да проследи настъпващите промени в самочувствието, активността и настроението на състезателите по футбол.

За установяване на нивото на техническата и физическата подготовка е проведено тестиране по 8 показателя на 32 състезателки от две висши училища разделени в две групи: експериментална и контролна. Прецизното описание на методическата постановка при провеждането на тествете и снемането на резултатите е гаранция, че докторатът може да провежда самостоятелно научни изследвания с висока степен на достоверност.

За доказване на практическата целесъобразност и достоверност на резултатите и формулираните изводи са използвани адекватни математико-статистически методи, въз основа на които са направени обективни анализи, изводи и препоръки за спортно-педагогическата практика.

Като голям научно-практически принос в тази глава определям изготвената и апробирана методика за обучение по футбол за жени, представена в глава II. 5 „Същност на комплексната методика за подготовка на състезателки по футбол“. Разработената методика е насочена към подобряване на технико-тактическата и функционална подготовка на състезателки по футбол. Методиката обхваща отделни, но взаимосвързани звена, съдържащи единично тренировъчно занимание, седмични микроцикли, месечни мезоцикли и два годишни макроцикли – есенен и пролетен.

Тренировъчният план съдържа следните параметри:

- ✓ Състезания и тестови измервания.
- ✓ Периоди, фази, мезоцикли, микроцикли и отделни тренировъчни занимания.
- ✓ Физически качества, технико-тактическа подготовка и свързаните с нея навици и умения.

- ✓ Компоненти на тренировъчното натоварване (обем, интензивност, продължителност, брой на повторенията, възстановяване).
- ✓ Контрол на подготовката – тестови измервания в различните направления – техническа, физическа, тактическа.

В трета глава е изложен системно и защитен убедително изследователския материал. По-значителните постижения на докторанта имат подчертано практико-приложен характер. Направени са изводи на базата на сравнителен анализ между данните на експерименталната (ЕГ) и контролна група (КГ) преди и след проведения педагогически експеримент.

Анализите в тази глава са разпределени в четири основни точки: анализ на анкетно проучване, на психическата подготвеност на състезателки по футбол, на резултатите от техническата и физическа подготвеност и корелационен анализ структуриран в две подточки.

Безспорна положителна стойност имат резултатите оценяващи психическата работоспособност. В подточка III. 2 (стр. 118) категорично се доказват (съществена разлика между КГ и ЕГ е $P=99,1\%$) предимствата на приложената от докторанта авторска експерименталната методика, където нивото на общата психическа работоспособност на студентките от КГ е = 203, 93 бала ($S=25,59$), а при ЕГ средната стойност е 227,5 бала ($S=18,78$). С тази висока работоспособност жените от ЕГ си осигуряват възможност за по-добра изява на отделните страни на двигателните способности, за по-голяма точност и бързина при реализирането на технико-тактическите действия във футбол.

Поради огромния брой на коефициенти на корелация, корелационният анализ е извършен отделно за признаците на психологическата работоспособност и тези на физическите и техническите умения. Всички взаимовръзки са представени в 6 таблици и 2 корелационни модела. Получените резултати доказват с висока гаранционна вероятност ($P_t > 95\%$), че на базата на проведения експеримент, който включва прилагането на комплексна методика при подготовката на състезателки от студентския отбор по футбол се повишава значително нивото им на психологическите, физическите, и техническите качества.

Като цяло текста има логична последователност при изложението на информацията и анализите на резултатите. Използван е правилен научен

език. Съдържанието е изчерпателно, но без излишни обяснения и отклонения. Много добре са направени заключенията след отделните точки. Смятам, че представените резултатите са достоверни – авторът е работил с групите по футзал, които е изследвал.

Четвърта глава е с обем само от 3 страници и съдържа изводи, препоръки и научни приноси. Направени са шест извода, пет препоръки и са изведени четири научни приноса.

Авторефератът е с обем 67 страници и той съответства на съдържанието и структурата. В него синтезирано е представена основната информация от дисертационния труд. Включен е и списък с 3 публикации (стр. 67), които са пряко свързани с проблематиката на дисертационния труд, както и списъци с изводите, препоръките и научните приноси (стр. 63-66).

Трите публикации са свързани с дисертационния труд, две от тях са презентирани в международни научни конференции (2015 и 2017 г.) и отпечатани в сборници с научни доклади на Софийския университет. Третата е рецензирана и одобрена за печат в специализирано научно-методично списание „Наука и спорт“ (2018) г.

4. Въпрос към докторанта

Възможно ли експерименталната комплексна методика да бъде приложена при подготовката по футзал – мъже със същите положителни резултати?

5. Критични бележки и препоръки

Към докторанта нямам съществени критични бележки. Обръщам му внимание в бъдещи негови разработки да предоставя по-изчерпателна информация за данните на ползваните литературни източници.

Препоръчвам му този труд да бъде представен като книга, за да достигне до по-широк кръг от читатели.

6. Заключение

Дисертационният труд на Николай Стайков е напълно в унисон с научните изследвания в областта на теорията и методиката на физическото възпитание и спорта и е написан в съответствие с всички изисквания. Трудът е с принос за развитието на университетския футзал за жени и е първата до този момент у нас научна разработка в тази област. Направеното изследване по темата е актуално и приложимо във всички висши училища. Налице са достатъчно аргументи, да направя извод, че асистент Николай Стайков е преподавател и изследовател, който има място в научната спортна среда.

Като имам предвид изложените по-горе в рецензията основания, с професионална и лична убеденост предлагам на членовете на уважаемото научно жури да бъде присъдена ОНС „доктор” на Николай Петров Стайков, в професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – футбол) и в качеството си на член на научното жури и рецензент заявявам, че ще гласувам „за”.

22.02.2018 г.

Член на научното жури:
доц. д-р Ирен Пелтекова